

Розробка та дотримання стандартів поведінки та етичних принципів у вітчизняній системі правосуддя має кореспондувати відповідним міжнародним стандартам у цій сфері.

Список використаної літератури:

1. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015
2. Конвенція про захист прав і основоположних свобод людини від 04 листопада 1950 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004
3. Бангалорські принципи поведінки суддів, схвалені резолюцією Економічної та Соціальної Ради ООН від 27 липня 2006 року № 2006/23 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_j67

ЧЕКМАРЬОВА Л. Ю.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури

ОСОБЛИВОСТІ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АДВОКАТА

Законодавство України не надає чіткого визначення поняття «цивільно-правової відповідальності». Неоднозначно це поняття розкривається і в правовій науці. Так, Т.С. Ківалова визначає цивільно-правову відповідальність як відповідальність правопорушника перед потерпілим, а не перед державою чи органами державної влади. Характерним для цивільно-правової відповідальності є також її майновий характер (відшкодування збитків, матеріальна компенсація моральної шкоди тощо), чим вона також відрізняється від інших видів юридичної відповідальності [1, с. 100]. О.І. Міхно під цивільно-правовою відповідальністю розуміє як санкцію за правопорушення, вчинене у сфері цивільних правовідносин, яка викликає для правопорушника негативні наслідки у виді позбавлення правопорушника суб'єктивних цивільних прав або покладення на нього додаткових цивільно-правових обов'язків та надає потерпілій особі нові чи додаткові суб'єктивні цивільні права відносно правопорушника, спрямовані здебільшого на відновлення майнового чи іншого стану потерпілої особи як суб'єкта цивільних правовідносин [2, с. 74]. Отже, цивільно-правова відповідальність має майновий характер і передбачає покладення на правопорушника невігідних для нього майнових наслідків, пов'язаних із застосуванням санкцій. У зв'язку з тим, що Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»

не передбачено притягнення адвоката до цивільно-правової відповідальності, то така відповідальність регулюється загальними положеннями цивільного права про відшкодування шкоди у договірних зобов'язаннях.

Деякі науковці визначають професійну відповідальність саме як різновид цивільно-правової відповідальності. Так, О.А. Файер професійну відповідальність визначає як застосування до фізичної або юридичної особи, яка здійснює професійну діяльність на підставі ліцензії або дозволу уповноваженого органу на її здійснення, у випадку завдання нею шкоди третім особам при невиконанні або неналежному виконанні своїх професійних обов'язків, заходів державного примусу у вигляді санкцій (додаткових обтяжень), направлених на відновлення порушеної майнової та/або особистої сфери третьої особи [3, с. 631]. Р.Р. Долотіна визначає, що професійна відповідальність — це передбачена чинним законодавством санкція, яка виражається в формі цивільно-правового обов'язку фізичної або юридичної особи відшкодовувати збитки або компенсувати шкоду, заподіяну в результаті неналежного виконання своїх професійних обов'язків [4, с. 29]. Д.В. Наумов під професійною відповідальністю адвоката розуміє передбачену законом санкцію, виражену у формі цивільно-правового обов'язку адвоката, що здійснює свою діяльність в рамках присвоєної кваліфікації, відшкодовувати збитки, завдані третім особам внаслідок неналежного надання юридичної допомоги [5, с. 10]. Отже, цивільно-правова відповідальність адвоката виникає у разі невиконання або неналежного виконання адвокатом своїх професійних обов'язків та заподіяння клієнту як майнової так і моральної шкоди та збитків.

Професійна відповідальність визначається у більшості випадків, як різновид цивільно-правової відповідальності, але адвокат, як учасник правовідносин зі спеціальною правосуб'єктністю, є суб'єктом різних видів юридичної відповідальності, а саме адміністративної, дисциплінарної, кримінальної та цивільно-правової, оскільки несе відповідальність за невиконання чи неналежне виконання своїх професійних обов'язків. Тому, слід цивільно-правову відповідальність відносити до різновиду професійної відповідальності адвоката, поряд з адміністративною, дисциплінарною та кримінальною відповідальністю.

Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» врегульовує тільки один вид відповідальності адвоката — дисциплінарну відповідальність, у зв'язку з чим заслуговує на увагу визначення А.В. Біцай, що проявом цивільно-правової відповідальності є наявність, по-перше, такого складу професійного правопорушення адвоката, як невиконання або неналежного виконання своїх професійних обов'язків (п. 5 ч. 2 ст. 34 ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»), а по-друге, відновно-компенсаційної функції, яка спрямована на усунення негативних наслідків правопорушення шляхом відшкодування завданої як майнової (матеріальної) так і моральної шкоди та

збитків. Вона виділяє таку відмінність між професійною і цивільно-правовою відповідальністю, що питання компенсаційного характеру пов'язані із завданням майнової (матеріальної) і моральної шкоди та збитків адвокатом своєму клієнтові або третім особам внаслідок невиконання або неналежного виконання своїх професійних обов'язків, знаходиться поза юрисдикції кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, тоді як питання відшкодування завданих адвокатом своєму клієнту чи третім особам шкоди та збитків вирішується в межах та в порядку цивільного судочинства [6, с. 10].

Таким чином, можна прийти до висновку, що цивільно-правова відповідальність адвоката є окремим різновидом професійної відповідальності адвоката, вона виникає у разі невиконання або неналежного виконання адвокатом своїх професійних обов'язків та заподіяння клієнту як майнової так і моральної шкоди та збитків.

Список використаної літератури:

1. Ківалова Т.С. Щодо визначення поняття цивільно-правової недовірної (деліктної) відповідальності / Ківалова Т.С. // Вісник прокуратури. — 2008. — № 11(89). — С. 99-107.
2. Міхно О. Деякі положення про цивільно-правову відповідальність / О. Міхно // Підприємництво, господарство і право. — 2009. — № 7. — С. 71-74.
3. Файер О.А. Поняття професійної відповідальності та підстави її виникнення / О.А. Файер // Форум права. — 2009. — № 3. — С. 627-633.
4. Долотина Р.Р. Правовое регулирование обязательного страхования профессиональной ответственности: дис. ... канд. юр. наук / Р.Р. Долотина. — Казань. — 2007. — 182 с.
5. Наумов Д.В. Гражданско-правовое регулирование обязательного страхования профессиональной имущественной ответственности адвоката: дис. ... канд. юр. наук / Д.В. Наумов. — Волгоград. — 2011. — 210 с.
6. Біцай А.В. Організаційно-правові засади участі адвоката в медіації: дис. ... канд. юр. наук / А.В. Біцай. — Київ. — 2015. — 246 с.

ДЕМЕНЧУК М. О.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЄДНОСТІ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Прийняття Закону України «Про судоустрій та статус суддів» у червні 2016 р., створення нового Верховного Суду та ліквідація вищих спеціалізованих судів призвели до значних змін у системі судоустрою